حقوقي معلومات

د نويو راغلو کسانو لپاره لاربنود

Legal Rights
FOR NEWCOMERS

PUBLIC LEGAL INFORMATION
Association of NL

د ټولنې سرچینې

د سفر پروژه (Journey Project)
Journey Project په NL کې د جنسي تاوتریخوالي او د صمیمي شریک تاوتریخوالي څخه د ژوندي پاتې شویو کسانو لپاره د عدالت ملاتړ پیاوړي کولو لپاره شتون لري. د Journey Project د هر جنسیت او عمر لرونکو څخه د ژوندي پاتې شویو کسانو ملاتړ کولی شي څوک چې د ساده ژبې قانوني معلوماتو، انفرادي شوي ملاتړ، او د سیسټم نیویګیشن چمتو کولو له لارې خپل قانوني اختیارونه لټوي.

د تلیفون شمېره: 2805-722-833-1
برېښنالیک: support@journeyprojectnl.com
journeyproject.ca

د کورنۍ د عدالت خدمتونه
کورنیو ته د والدینو لخوا د ماشومانو د روزنې (د پریکړې کولو او د روزنې د وخت)، د خپل ماشوم سره د لیدنې او د محکمې څخه بهر د ماشومانو د ملاتړ مرستې چمتو کوي. دا یو وړیا خدمت دی چې د کورنۍ قانون او منځګړتوب وړاندې کوي.

د Avalon سیمه: 1183-729-709
مرکزي سیمه: 1205-256-709
لویدیځه سیمه: 4174-634-709
د Labrador سیمه: 7941-896-709

court.nl.ca/supreme/family-division/family-justice-services

د کاناډا د مهاجرت، کډوالو او تابعیت اداره (IRCC)
د مهاجرت د وضعیت او د مهاجرت د اختیارونو په اړه کاناډا ته د نویو راغلو کسانو ته معلومات چمتو کوي. د IRCC اداره د کاناډا د مهاجرت د ټولو غوښتنلیکونو بیاکتنه او پریکړې کوي.

د تلیفون شمېره: 2100-242-888-1

canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship.html

د استوګنې د کرایه کولو بورډ
د کور هغه مالکینو او کرایه کونکو ته چې ممکن د اپارتمان یا کور کرایه کولو په اړه پوښتنې یا اندیښنې ولري مرسته او معلومات چمتو کوي. دوی د مالکانو او کرایه کونکو ترمینځ د اختلافاتو په اړه د منځګړتوب خدمتونه هم چمتو کوي.

د تلیفون شمېره: 2608-729-709
په NL کې وړیا شمیره: 2608-829-877-1
برېښنالیک: landlordtenant@gov.nl.ca

gov.nl.ca/dgsnl/landlord

د کارګري معیارونو څانګه
په کار کې ستاسو د حقونو او مسؤلیتونو په اړه معلومات او ملاتړ چمتو کوي. دوی د کارګومارونکو او کارمندانو ترمینځ د اختلافاتو له سببه منځګړتوب او تحقیق هم چمتو کوي.

د تلیفون شمېره: 2742-729-709
وړیا شمیره: 1063-563-877-1
برېښنالیک: LabourStandards@gov.nl.ca

gov.nl.ca/ecc/labour/nonunion

Newfoundland او Labrador د بشري حقونو کمیسیون
د توپیر پالنې او ځورونې د حالاتو لپاره ملاتړ، منځګړتوب او تحقیق چمتو کوي.

د تلیفون شمېره: 2709-729-709
وړیا شمیره: 5808-563-800-1
برېښنالیک: humanrights@gov.nl.ca

Thinkhumanrights.ca

د کاناډا د موقتي بهرني کارکونکي د خدماتو ټپ لاین (مستقیمه تلیفوني کرښه)

که تاسو د کار په ځای کې د ناوړه ګټه اخیستنې یا هم د هغې له خطر سره مخ یاست، یا ستاسو کارګومارونکی د موقتي بهرني کارکونکي برنامې مقررات نه تعقیبوي نو ستاسو حقونه د قانون په واسطه خوندي دي او تاسو اختیارونه لرئ. تاسو کولی شئ خپل کار ګمارونکی کاناډا خدماتو ته راپور کړئ او د خپلې خوښې په صورت کې بې نومه پاتې شئ.

ټپ لاین: 1-866-602-9448

canada.ca/en/employment-social-development/services/foreign-workers/protected-rights.html

قانوني مرسته

د ټیټ عاید لرونکو اشخاصو لپاره چې نشي کولی له جدي قانوني مسلو سره یو شخصي وکیل ولري، قانوني ملاتړ او استازیتوب چمتو کوي. قانوني مرسته د کورنۍ، جنایي او د مهاجرت د قانون په برخو کې قانوني ملاتړ وړاندې کوي.

St. John's: 709-753-7863
Corner Brook: 709-639-9226
Labrador: 709-896-5323

Legalaid.nl.ca

موږ سره اړیکه ونیسئ

مهرباني وکړئ په یاد ولرئ چې موږ پدې وخت کې د غیر منظم تګ راتګ
مراجعه کوونکي نه منو. که تاسو غواړئ په شخصي ډول له یو چا سره ووینئ
نو مهرباني وکړئ موږ سره د تلیفون یا بریښنالیک له لارې اړیکه ونیسئ او
موږ به ستاسو لپاره د ملاقات وخت وټاکو.

د قانوني معلوماتو تلیفوني کرښه
له دوشنبې څخه تر جمعې پورې
ټول پیغامونه به په یوه کاري ورځ کې ځواب شي.

وکیل ته د راجع کولو خدمت
له دوشنبې څخه تر جمعې پورې
د یو وکیل سره د 30 دقیقو مشوره د $ 40 فیس په بدله کې
(مالیات شامل دي).

وکیلان د قانون په هره برخه کې شتون لري.

د St. John's دفتر
(Suite 301, 140 Water Street (TD Building
St. John's, NL, Canada A1C 6H6
* په Water Street کې د لاسرسي وړ دخولي

تلیفون: 2643-722-709
وړیا شمیره: 7788-660-888-1
بریښنالیک: newcomers@publiclegalinfo.com

د Labrador دفتر
Grenfell Street 45
Happy Valley-Goose Bay, NL
Canada A0P 1E0

د تلیفون شمېره: 5235-895-709
بریښنالیک: labrador@publiclegalinfo.com

د یو کور یا اپارتمان د کرایه کولو په وخت ستاسو حقونه او مسؤلیتونه

تاسو او ستاسو د کور مالک باید د استوګنې د کرایې قانون شرایط تعقیب کړئ چې په کې د کور د مالکانو او په کرایه اخیستونکو دواړو قانوني حقونه او مسؤلیتونه شامل دي. کله چې تاسو د کرایې تړون پیل کړئ ستاسو د کور مالک باید تاسو ته د دې قانون یوه نقل درکړي. دا آنلاین هم شتون لري.

په کرایه اخیستونکی

- کرایه په وخت تادیه کړئ.
- ملکیت پاک وساتئ او کوم زیان چې ستاسو یا ستاسو د میلمنو لخوا رامنځته کیږي ترمیم کړئ.
- تاسو نشئ کولی نورو خلکو ته اجازه ورکړئ چې کور یا اپارتمان ته د کور مالک د موافقې پرته لاړ شي.
- قلفونه مه بدلوئ یا تودوخه یا اوبه مه بندوئ.
- که چیرې تاسو بهر ځئ نو خپل د کور مالک ته په لیکلي ډول وواياست.
- که چیرې تاسو کور څخه اوځئ نو د کور مالک ته کافي ورځو لیکلي خبرتیا ورکړئ - دا ستاسو د کرایې تړون د شرایطو پورې اړه لري (د بیلګې په توګه میاشتنی یا د ثابتې مودې تړون).

د کور مالک

- د دې لپاره مسؤل دی چې ډاډ ترلاسه کړي چې کور یا اپارتمان د اوسیدو وړ، بې خطره او خوندي دی او په مناسب وخت کې هر ډول اړین ترمیم بشپړ کړي.
- ستاسو کور یا اپارتمان ته پرته له خبرتیا نه شي ننوتلی مګر دا چې بیړنی حالت وي (د بیلګې په توګه د اور یا سیلاب په صورت کې).
- ستاسو اپارتمان ته د ننوتلو لپاره تاسو ته باید د 24 ساعتونو خبرتیا (په لیکلي بڼه) درکړي.
- د کرایې زیاتولو د مخه باید تاسو ته په لیکلي ډول خبرتیا چې موده یې له 6 میاشتو څخه کمه نه وي درکړي.
- په لومړیو 12 میاشتو کې د کرایې تړون وروسته سمدلاسه کرایه نشي زیاتولې یا د 12 میاشتو په موده کې له یو ځل څخه ډیر.
- عامو سیمو ته تودوخه، اوبه یا بریښنا بندولی یا لاسرسی ردولی/ محدودولی نشي (د بیلګې په توګه د پخلنځي یا د کالو مینځلو اسانتیاوې).
- ستاسو د کرایې تړون پای ته رسیدو وروسته ستاسو د امنیت زیرمه باید په 10 ورځو کې بیرته راستنه کړي پرته لدې چې دوی د استوګنې کرایه کولو دفتر سره د شخړې حل ثبت کړی وي ترڅو د امنیت زیرمه وساتي.
- که تاسو د خپل کرایې تړون شرایط یا د استوګنې د کرایې د قانون شرایط تعقیب نه کړئ نو کولی شي ستاسو د کرایې تړون پای ته ورسوي. دوی باید بیا هم تاسو ته په لیکلي ډول خبرتیا درکړي. د خبرتیا د ورځو اندازه د تړون پای ته رسولو دلیل پورې اړه لري.
- که چیرې تاسو غواړئ یو اپارتمان یا کور وګورئ یا یې په کرایه کولو کې لیوالتیا لرئ نو له تاسو څخه د فیس تادیه کولو غوښتنه نشي کولی. یوازیني فیسونه چې د کور مالک یې له تاسو څخه غوښتنه کولی شي د امنیت زیرمه او کرایه دي وروسته له دې چې تاسو د کرایې تړون شرایطو سره موافقه وکړئ.

تاسو حق لرئ چې د ملاتړ کس او شفاهي ترجمان ولرئ چې ستاسو د کرایې تړون بیاکتنه وکړي او له تاسو سره اوسي کله چې تاسو د اجارې تړون لاسلیک کوئ.

په کار کې ستاسو حقونه

په کاناډا کې ستاسو کارګمارونکی باید د کارګري معیارونو قانون شرایط تعقیب کړي چې د کار په وخت د کارمند قانوني حقونه پکې شامل دي. تاسو کولی شئ له خپل کارګمارونکي څخه وغواړئ چې هر وخت تاسو ته د کار معیارونو قانون یو نقل وښيي. دا آنلاین هم شتون لري.

- لږترلږه اُجوره د 2023 کال تر دسمبر پورې په هر ساعت کې 15.00 $ ده مګر ممکن زیاته شي.
- په اونۍ کې 40 ساعته کار یوه معیاري کاري اونۍ ده.
- تاسو حق لرئ چې هر ډول بخششی وساتئ (چې د 'انعامونو' په نوم هم یادیږي) چې تاسو یې په خپله دنده کې ترلاسه کوئ. تاسو ممکن په دندو لکه د رستورانت خدمت یا د کور ساتنه کې بخششي پیسې ترلاسه کړئ.
- ستاسو کارګمارونکی باید تاسو ته ستاسو د کار شرایط او مقررات په لیکلي ډول درکړي. پدې کې ستاسو د دندې سرلیک، په کار کې مسؤلیتونه، د کار ساعتونه او د معاش نرخ شامل دي.
- ستاسو کارګمارونکی باید تاسو ته په وخت په منظم مهالویش سره پیسې درکړي او تاسو ته یو سند (کاغذ یا ډیجیټل) چمتو کړي چې هغه مقدار چې تاسو ته درکړل شوی او ستاسو له معاش څخه هر ډول کسرونه (د بېلګې په توګه مالیات) ښيي.
- تاسو ممکن د هر 5 ساعتونو کار کولو لپاره 1 ساعت وقفه واخلئ.
- تاسو حق لرئ چې د رخصتۍ، ناروغۍ، د کورني مسؤلیتونو، د کورنۍ د غړي ناروغۍ یا مړینې، د نوي ماشوم پالنه او د کورنۍ تاوتریخوالي لپاره د معاش اخیستو سره له کار څخه رخصتي واخلئ.
- که دوی ستاسو دنده پای ته رسوي نو ستاسو کارګمارونکی باید تاسو ته د کارګري معیارونو قانون له مخې د خبرتیا او معاش مناسبه اندازه درکړي.
- تاسو د توپیر پالنې او ځورونې څخه د آزاد کارځای حق لرئ. که چیرې تاسو د کار په ځای کې د کوم ډول ناوړه ګټه اخیستنې سره مخ یاست نو تاسو د دې راپور ورکولو حق لرئ او تاسو به د قانون له مخې خوندي یاست. پدې کې فزیکي، رواني، مالي او جنسي تیری شامل دی.
- ستاسو کارګمارونکی نشي کولی ستاسو پاسپورټ، د هویت اسنادو، یا

د مهاجرت کومو اسنادو (د مثال په توګه د کار یا د مطالعې جوازونو) ته ستاسو لاسرسی بند یا محدود کړي.

- ستاسو کارګمارونکی په هیڅ حالت کې په کاناډا کې ستاسو د مهاجرت وضعیت باندې هیڅ کنټرول، ځواک یا اغیزه نلري. دوی نشي کولی ستاسو د کار اجازه لغوه کړي یا تاسو له هیواد څخه وباسي. که تاسو د خپل کار جواز شرایط او مقررات تعقیبوئ نو تاسو په قانوني ډول په کاناډا کې د پاتې کیدو اجازه لرئ او تر هغه چې ستاسو جواز پای ته ونه رسیږي د قانون له مخې خوندي یاست.
- دا د یو کارګومارونکي لپاره چې په هر ډول تاسو ته ګواښ وکړي یا او ویروي د قانون خلاف کار دی.
- ستاسو کارګمارونکی نشي کولی له تاسو څخه وغواړي چې دوی ته د هغه فیسونو لپاره تادیه وکړئ چې دوی ستاسو د بهرني کارکونکي په توګه د ګمارلو لپاره تادیه کړي (د بیلګې په توګه اعلانونه، د دریمې ډلې مشوره، او نور). دوی دا هم نشي کولی چې له تاسو څخه وغواړي چې کاناډا ته ستاسو د ترانسپورت لپاره پیسې ورکړئ (د بیلګې په توګه د الوتنې لګښتونه) ترهغه چې دا ستاسو او د کارګمارونکي لخوا په لیکلي ډول موافقه شوې نه وي کله چې تاسو د کار قرارداد لاسلیک کړ.
- تاسو حق لرئ چې د ناخوندي کار څخه انکار وکړئ.
- تاسو د دندې د روزنې پشمول د دې چې څنګه وسایل او ماشینونه په خوندي توګه وکاروئ حق لرئ.
- که چیرې دا ستاسو لپاره اړینه وي چې خپله دنده په خوندي ډول ترسره کړئ نو ستاسو کارګمارونکی اړ دی چې تاسو ته د خوندیتوب تجهیزات او مناسبې جامې چمتو کړي (د بیلګې په توګه حفاظتي عینکې یا خورا روښانه جامې).
- که چیرې تاسو یوازې کار کوئ نو تاسو حق لرئ چې د خوندیتوب احساس وکړئ.

که چیرې تاسو یو لنډمهاله بهرنی کارکونکی یاست او تاسو د ناوړه ګټه اخیستنې سره مخ یاست یا په خپل کاري ځای کې د ناوړه ګټه اخیستنې له خطر سره مخ یاست، تاسو کولی شئ د ژغورنې د نړیوالې کمېټې (IRCC) له لارې د زیانمن کیدونکو کارکوونکو لپاره د پرانیستې کار جواز غوښتنه وکړئ. دا کولی شي تاسو سره د ناخوندي کارځای په پریښودو کې مرسته وکړي او په قانوني توګه په کاناډا کې کار کولو ته دوام ورکړئ.

د کورنۍ، مېره/مېرمن یا د شریک په توګه ستاسو حقونه او مسؤلیتونه

په کاناډا کې، د کورنۍ قانون پدې معنا دی چې د طلاق اړوند قانوني مسلې او پرېکړې (د واده پای ته رسیدو)، جلا کول (کله چې یو جوړه جلا کیږي که دوی واده شوی وي یا نه)، د ماشومانو لپاره د پالنې وخت او پرېکړې، د ماشومانو لپاره مالي ملاتړ او/یا د مېره/مېرمنې یا شریک لپاره، او د ماشوم محافظت.

ځینې اساسي شیان چې باید په یاد ولرئ:

- تاسو حق لرئ چې د خپل ماشوم سره وخت تیر کړئ او د دوی په اړه پرېکړې وکړئ اګر که ستاسو واده یا اړیکه پای ته ورسیږي. په هرصورت، په ځینو حالاتو کې قاضي کولی شي د پالنې وخت محدود یا رد کړي یا له والدینو څخه یوازې یو ته د پرېکړې کولو واک ورکړي، که چیرې دا د ماشوم (ماشومانو) په غوره ګټه وي. معمولاً، قاضي به هڅه وکړي چې داډ ترلاسه کړي چې دواړه والدین د خپلو ماشومانو سره مساوي وخت تیروي او په ګډه د خپلو ماشومانو د ژوند په اړه پرېکړې وکړي.
- تاسو حق لرئ چې په موافقه توګه رومانتیکې او جنسي اړیکې ولرئ او واده وکړئ، پرته له دې چې تاسو یا ستاسو د ملګري د جنس هویت،

جنسي تمایل، نژاد، مذهب او یا کلتوري شالید ته پام وکړئ.

- تاسو حق لرئ چې اړیکه پای ته ورسوئ یا د کوم دلیل له مخې طلاق ترلاسه کړئ، اګر که ستاسو میړه/میرمن یا ملګری هم نه غواړي اړیکه پای ته ورسوي.
- کله چې په اړیکه کې یاست یا واده شوي یاست او د اړیکې یا واده پای ته د رسیدو وروسته هم تاسو د خپلو پیسو، ملکیت او سامانونو حق لرئ. تاسو دا حق هم لرئ چې ملکیت او هغه شیان شریک کړئ چې تاسو او ستاسو میړه/میرمن یې د واده پرمهال ترلاسه کوئ. په ځینو حالاتو کې به قاضي پدې پریکړه کولو کې مرسته وکړي چې د واده پای ته رسیدو په وخت کې پیسې، ملکیت او سامان څنګه ویشل کیږي.
- اګر که تاسو واده کړي یا په اړیکه کې یاست تاسو حق لرئ چې د تاوتریخوالي او ناوړه ګټه اخیستنې څخه خوندي واوسئ.
- تاسو حق لرئ چې د کورنۍ د قانوني مسلو د حل کولو لپاره له محکمو څخه د مرستې غوښتنه وکړئ.
- یو ماشوم د حکومت د استازو (د ماشومانو، مشرانو، او ټولنیزې پراختیا ریاست) لخوا له کور څخه لرې کیدی شي که چیرې له دوی سره ناوړه چلند شوی وي یا د زیان یا غفلت له خطر سره مخ وي.

د تاوتریخوالي ډیری ډولونه په کاناډا کې جرم دی. که تاسو په کوم جرم تورن یاست او مجرم ومونډل شئ ممکن یوه سزا ترلاسه کړئ چې پکې زندان ته تلل شامل دي. دا کولی شي ستاسو د مهاجرت په حالت او په کاناډا کې د پاتې کیدو یا بیرته راستنیدو په وړتیا هم اغیز وکړي.

د کورنۍ په تاوتریخوالي کې شامل دي:

- ستاسو میرمن، میړه، ملګری یا ماشوم په سوک وهل، ګوزار ورکول، څپېړه ورکول یا په لغته وهل.
- رواني، احساساتي، فزیکي، مالي، جنسي او لفظي تیری.
- ځارویو ته زیان رسول یا ځارویو ته د زیان رسولو ګواښ کول.
- هغه ملکیت ته زیان رسول چې د بل چا پورې اړه لري.
- د خپل میړه/میرمن یا ملګري د کار کولو، پیسو درلودو، ملګرو درلودلو، د خپل کلتور څخه خوند اخیستلو، د خپل کور پریښودلو یا د خپل مذهب عملي کولو مخنیوی کول.
- ناغوښتې جنسي اړیکه. دا غیرقانوني ده چې د یو چا سره کومه جنسي اړیکه ولرئ که چیرې دوی یې نه غواړي اګر که تاسو واده شوي یا په اړیکه کې یاست.

عمومي قانوني معلومات

کله چې تاسو د هرې قانوني ستونزې یا ستونزو سره مخ یاست، نو دا تل یو ښه نظر دی چې د وکیل سره خبرې وکړئ او د خپل وضعیت په اړه یو څه مشوره ترلاسه کړئ. تاسو کولی شئ یو شخصي وکیل ونیسئ چې تاسو ته په محکمه/قانوني مسلو کې مشوره درکړي یا ستاسو استازیتوب وکړي، تاسو کولی شئ قانوني مرستې سره اړیکه ونیسئ یا تاسو کولی شئ د عامه قانوني معلوماتو ټولنې سره اړیکه ونیسئ او د 30 دقیقو لپاره د $40 په بدل کې د وکیل سره خبرې وکړئ.

په کاناډا کې ځینې جرمي تورونه کولی شي ستاسو د مهاجرت په حالت او په کاناډا کې د پاتې کیدو او بیرته راستنیدو په وړتیا جدي اغیزه وکړي. د بېلګې په توګه، جنايي تورونه د دې په پایله کې
د الکولو څښل یا د مخدره توکو څښل او د موټر چلولو پایله کیدی شي تاسو تر 10 کلونو پورې له کاناډا څخه لرې کړي. په ځینو مواردو کې تاسو ممکن هیڅکله ونشئ کولی کاناډا ته بیرته راستانه شئ.

که چیرې تاسو د پولیسو لخوا نیول شوي یاست، نو تاسو حق لرئ چې د هرې پوښتنې ځواب ورکولو دمخه د وکیل سره خبرې وکړئ. پولیس اړ دي چې تاسو ته د دې حق په اړه خبر درکړي کله چې دوی تاسو ونیسي. تاسو تل حق لرئ چې په هر قانوني ملاقات، د پولیسو مرکو، یا د محکمې په څرګندونو کې وکیل، ملاتړ کونکی کس او یو ژباړونکی یا دواړه ولرئ.

دا مهمه ده چې خپل قانوني حقونه زده کړئ او په کاناډا کې د اوسیدو پرمهال قانون تعقیب کړئ او پرې پوهه شئ. که چیرې تاسو د کوم جرم له امله نیول شوي یاست یا د خپل مهاجرت وضعیت په اړه اندیښنې لرئ نو ژر تر ژره د وکیل سره خبرې وکړئ. تاسو تل حق لرئ چې ژر تر ژره د قانوني مرستې وکیل سره خبرې وکړئ که تاسو نشئ کولی یو شخصي وکیل ولرئ. که چیرې تاسو نیول شوي یاست نو تاسو حق لرئ چې د پولیسو څخه د قانوني مرستې لپاره د تلیفون شمیره ترلاسه کړئ.

موږ سره اړیکه ونیسئ

www.publiclegalinfo.com
1-888-660-7788
1-709-722-2643
info@publiclegalinfo.com
140 Water St., Suite 301
TD Place, St. John's NL A1C 1B9

د Labrador دفتر

labrador@publiclegalinfo.com
1-709-896-5235
45 Grenfell Street
Happy Valley-Goose Bay, NL A0P 1E0